

להיות או לחדול: המשמעות המכרעת של ראש השנה מבוסס על לקו"ש לט/43 ואילך

מעשה ביהודי כפרי, שלא ביקר מעולם בבית הכנסת. כאשר התבגר והגיע לגבורות, חש צורך לצעוד לבית הכנסת בראש השנה. הוא נכנס פנימה בשעה שהציבור אחז בתפילת שמונה עשרה וראה יהודים מבוגרים מתפללים ובוכים. הוא התפלא למה הם בוכים? הרי היום "יום טוב"? הוא הניח כי הם בוכים משום שהם רעבים. התפילה ארוכה ואנשים רוצים לחזור הביתה לאכול.

תפילת שמונה עשרה הסתיימה, התחילו למכור את העליות לתורה ונעשה שמח ורועש בבית הכנסת. הוא שוב לא הבין: למה הם הפסיקו לבכות? לאן הלך הרעב המרגיז? הוא הגיע למסקנה כי הם אומרים לעצמם, שטוב שהתפילה מתארכת וכך החמין על האש מצטמק ויפה לו.

הסתיימה קריאת התורה ובעל התוקע טיפס על הבמה. הוא הוציא את השופר והחל לקרוא "למנצח לבני קורח מזמור" ושוב פרץ הקהל בבכי. כעת האיש התבלבל: הרי טוב שהתפילה מתארכת והחמין מבעבע על האש? "אה, הוא הבין, הם סבורים שיותר מדי על האש, זה גם לא טוב"...

דומה שאין עוד מצווה דומה לתקיעת שופר. אין עוד רגע כזה במהלך השנה, שבו בית הכנסת הופך דומם ואפשר לחתוך את השקט בסכין. גם הליצנים שבין הקהל מתכנסים לתוך עצמם ועוצרים לרגע של חשבון נפש פרטי. והשאלה היא: מהי כוונת התקיעות? מה אמור לעורר קולו הטמיר של השופר?

זאת לא רק שאלה עבור אנשים עמוקים, עובדי ה' שנשמתם, אלא עניין הלכתי טהור. אדמו"ר הזקן מביא בסידור שלו הלכה מעניינת. זאת המצווה היחידה מכל תרי"ג המצוות, שמופיעה בה הוראה כזו:

1. סידור בעל התניא: אחר קריאת התורה, יכין עצמו לתקיעת שופר.

בעוד שכל המצוות בתורה אינן חייבות הכנה נפשית, זאת חייבת. אי אפשר לרוץ לתקיעת שופר בחיפזון, אלא קודם צריך "להכין עצמו" אליה. מעניין להוסיף את דברי ה"מטה אפרים" - אחד מספרי ההלכה המרכזיים על דיני הימים הנוראים - כי כך ראוי לכל אדם לנהוג ולא רק לבעל התוקע¹:

מטה אפרים תקפה: לפי שהתקיעות הם מעוררים הרחמים ומעלים זיכרונם של ישראל לפני אביהם שבשמים, נהגו רבים לעשות לזה הכנה רבה ... זה מעיין בפירוש וכוונת התקיעות, זה שונה וזה אומר תהלים ... והכול הולך לכוונה אחת: לייחד ליבם לאהבה וליראה ולעורר לבבם לתשובה שלימה.

ובעוד שהמטה אפרים מפרט את מהות הכוונה בתקיעת שופר ("לעורר לבבם לתשובה שלימה"), רבנו הזקן משאיר את הפרט הזה פתוח וכותב בצורה כללית: "יכין לבו". נראה ברור כי לדעתו, מדובר בהכנה יותר מקיפה ומהותית על כללות השנה מאשר "תשובה שלימה". במה אפוא מדובר?

למען האמת, השאלה פותחת את הדיון לנושא יותר רחב: מהו בעצם "ראש השנה"? מה חוגגים ומציינים ביום הזה? מבחינת התורה שבכתב, היום הזה הוא תעלומה מוחלטת. התורה מצווה לנהוג בו יום טוב ולתקוע בשופר, אך אינה מסבירה כלל מה מתרחש בו? ומה עניינו של השופר?

דרשת הרמב"ן לראש השנה: צווה הכתוב שנעשה יום טוב ומקרא קדש ביום הזה ולא פירש למה ועל מה? ובשאר כל המועדים מפרש טעם המועד ... כמו שאמר בחג המצות: את חג המצות תשמור ... כי בו יצאת ממצרים ... אבל בכאן לא פירש כלום ... ואמר עוד יום תרועה ולא ביאר העניין כלל.

¹ ובהערה 34 בלקו"ש שם, שכן הוא בוודאי דעת רבנו הזקן, שכל אחד צריך להכין לבו לתקיעת שופר.

הבה נצא למסע לעומקו של ראש השנה, ורק כדי לפתוח את הלב ואת האוזניים, נשים לב אל התואר של היום הזה: **"ראש השנה"**.

אנו לא קוראים לו כדרך הגויים: 'תחילת השנה' או 'הראשון לראשון', אלא **"ראש"**. הראש הוא **מרכז הפיקוד של הגוף**. ממנו מגיעות ההוראות והפקודות לכל איברי הגוף וכל תנועה קלה תלויה בו. הראש הוא גם **מרכז החוויה של האישיות**. כל מה שאנו חווים במהלך החיים, נחוה בראש. המוח מעבד את הנתונים והופך אותם למידע. כך שבאמת לא מדובר בעוד יום חשוב, אלא בראש ובמרכז של השנה - וכפי שננהג, נבין ונחוש את משמעות היום, כך ייראו הימים שיבואו כולם.

ליקוטי תורה דברים נגד: ראש השנה הוא בחינת ראש ומוחין לכל השנה ... כמו שיש בנפש האדם ראש ומוחין וממנו נמשך ומתפשט חיות פרטי לכל אבר לפי מזגו, כך בראש השנה הוא כללות החיות וממנו נמשך חיות פרטי לכל חודשי השנה.

א. היסוד הראשון של ראש השנה, נמצא באירוע שהתרחש ביום הזה לפני 5777 שנה. ה' החל לברוא את העולם ביום הראשון בשבוע, כ"ה באלול וביום השישי, א' בתשרי, ברא את אדם וחווה. ה' הזהיר אותם שלא לאכול מעץ הדעת ואם יאכלו מהעץ, ימותו מיד. "כי ביום אכלך ממנו מות תמות".

למרבה הצער, אדם וחווה התפתו לדברי החלקלקות של הנחש ואכלו מהעץ. הם הועמדו לדין, אך ה' חס על מעשה ידי ושינה את הדברים. ה' העניק להם עוד מאות שנות חיים, ואדם הראשון מת אחרי 930 שנה. כך, שהיום הזה מסמל משפט אלוקי שהתנהל **בחסד וברחמים**.

חלפו אלפי שנים ועם ישראל עשה עגל זהב לעבודה זרה. ה' התכוון להשמיד אותם מעל פני האדמה, אך משה עלה לשמים לשאת עליהם תפילה ואחרי ארבעים יום, בעשירי בתשרי, תפילתו נענתה. שוב היו הימים הללו, ימים של משפט אלוקי **בחסד וברחמים**. כיון שכך, ה' קבע ימים אלו, לימי דין ומשפט שנתיים על הבריאה, כדי שנדון לפניו באהבה וברחמים.

2. ר"ן ראש השנה טז, א: יש לשאול, למה אדם נידון בראש השנה יותר מימים אחרים? בשלמא שאר דברים נידונים בזמנם, כמו פסח הוא יום הדין על התבואה שמבשילה אז, וחג השבועות הוא יום הדין של פירות האילן שמבשילים אז – אבל למה אדם נידון האדם בראש השנה יותר משאר ימים?

אלא ביום זה נברא אדם הראשון ... ובשעה עשירית סרח, בשעה אחת עשרה נידון ובשעה שתים עשרה יצא מן הדין ברחמים. אמר לו הקב"ה: זה סימן לבניך, שעתידיים לעמוד לפני בדין ביום זה ויוצאים ברחמים ... ונראה לומר שרצה המקום לזכות את ישראל בדינם ורצה לדון את ישראל בזמן שנקבע לכפרה ולסליחה ... שמראש השנה עד יום הכיפורים התחיל השם להתרצות למשה [אחרי חטא העגל] וביום הכיפורים נתרצה לו לגמרי.

באופן רחב יותר, הגמרא מתארת את המתרחש ביום זה בעולמות העליונים (ראש השנה טז, ב): "שלושה ספרים נפתחים בראש השנה... צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, רשעים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. בינוניים תלויים ועומדים מראש השנה עד יום הכיפורים, זכו נכתבו לחיים, לא זכו - נכתבים למיתה".

אם כן, ראש השנה פותח סידרה של עשרה ימים, בהם יש לנו הזדמנות נדירה לשוב אל מעשינו הרעים, לבקש מחילה וסליחה עליהם – ולהשפיע על הגורל הצפוי לנו בשנה הקרובה.

וכאן הוא התפקיד הראשון והחשוב של השופר: הוא הכלי המעורר אותנו לתשובה. הקול הזך והטהור שלו, נוגע בנימים הדקים של נפשנו ומזעזע אותנו. הוא קורא לנו: חברים, הגיע הזמן לשוב הביתה.

אנו צועדים בכך, בעקבות רבי סעדיה גאון. הרס"ג מציין עשרה טעמים לתקיעת שופר, והטעם השני ברשימה שלו, עוסק בקשר שבין השופר לתשובה ובין שניהם לימי הדין והמשפט:

רס"ג, טעמי תקיעת שופר, הטעם השני: ראש השנה הוא ראשון לעשרת ימי התשובה ותוקעים בו בשופר להכריז ולהזהיר על ראשנו: כל הרוצה לשוב - ישוב ואם לאו - אל יבוא בטענה.

[התפיסה הזו, באה לידי ביטוי גם בתוך הקולות השונים של השופר. לא צריך להיות בעל תקיעה מומחה כדי להתעניין ב"תווים" של השופר. בסודם של הצלילים הנוגים הבוקעים ממנו. ובכן, קולות השופר מבטאים שתי תנועות הפוכות: ביטחון, ויללה של שבר וכאב. ה"תקיעה" היא קול ישר ונחרץ המבטא יציבות, ואילו השברים והתרועה הם קולות של "יבבה", גניחה וכאב.

יש לומר בדרך אפשר כי ה"תקיעה" הראשונה היא היציבות שלפני הנפילה. ה"שברים" ו"התרועה" הן יבבות של כאב המבטאות שבר. ואילו התקיעה שאחריה, היא ביטחון של קימה והתחלה חדשה].

סיפור מתאים מאוד בהקשר הזה, הוא המעשה הידוע עם תלמיד הבעש"ט, רבי זאב וולף קיצעס: הוא שכח את הכוונות העמוקות של השופר ופרץ בבכי כואב. אמר לו הבעש"ט: כל כוונה בתקיעת השופר, מסוגלת לפתוח שער אחד למעלה, אך לב נשבר פותח את כל השערים העליונים.

עד כאן התפיסה הבסיסית ביחס למהות היום ולמצוות השופר. אולם תורת החסידות חותרת יותר לעומק ואיננה מסתפקת בכך. וזאת מהסיבה הפשוטה: ראש השנה הוא "יום טוב" חגיגי ונזהרים בהקפדה גדולה שלא להזכיר בו אפילו ברמז, מחילה על חטא ועוון. כפי שכותב הבית יוסף (סימן תקפד): "שאר בקשות שאומרים באבינו מלכנו, אומרים בראש השנה, אבל חטאנו לפניך וכל כיוצא בו שיש בו הודאת חטא – אין אומרים בראש השנה, שאין אומרים בו וידינו".

כך שאף אם ראש השנה כולל את ימי הדין, אין זה עיקר עניינו. לא לשם זה התכנסנו. היום הזה ותקיעת השופר שבו, נושאים משמעות יסודית עוד יותר.

ב. יסוד נוסף במהות היום ובמצוות השופר, קשור עם עניין ה"זיכרון". ראש השנה מכונה בתפילות ובברכות בשם "יום הזיכרון", משום שה' פותח בו את ספר הזיכרונות ועובר על מעשי האדם. גם אנחנו מזכירים את עצמנו לפניו, ובתפילת מוסף של ראש השנה מתארים באריכות כיצד ה' זכר את נח בתיבה, את אבות האומה בשעות הקשות, ומבקשים שיזכור את כולנו ביום הדין.

וכאן ישנו תפקיד חדש וייחודי של השופר: הוא מעורר זיכרונות טובים ועמוקים לפני ה'. השופר מזכיר את רגע הנישואין בין עם ישראל לקב"ה, כאשר עמדנו לפניו בהר סיני והתמסרנו אליו באהבה. באותם רגעים נפלאים, ה' תקע בשופרות - ולכן אין כמותו כדי לעורר את האהבה הישנה לפני ה'.

זה קרוב לטעם השלישי שמביא הרס"ג לתקיעת שופר. 3. **טעמי תקיעת שופר, הטעם השלישי:** להזכירנו מעמד הר סיני, שנאמר 'וקול השופר הולך וחזק מאוד'.

בעיקר הדבר מפורש בספרו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב: **קדושת לוי דרוש לראש השנה: בשעת מתן תורה חיזר הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קיבלוה, ואנחנו קיבלנו התורה בשמחה ובעונג עד שקדמנו נעשה לנשמע ... ועתה פשענו ומרדנו נגדו ... לכן אנחנו תוקעים בשופר, היינו באותו הלבוש שהיה במתן תורה, בכדי שיזכור שקיבלנו התורה והמלכנו אותו בשופר.**

הצדיק מברדיטשוב הוסיף משל מרגש לדבריו (מועתק בלקו"ש לד/184): מלך גדול, נהג לפשוט את בגדי המלוכה ולשוטט בין האזרחים. פעם יצא מהארמון וטעה בדרכו. מבלי משים נכנס לעובי היער ולא הצליח להיחלץ משם. במשך שעות הוא רץ מכאן לשם, עד שזיהה מרחוק צריף קטן ורץ אליו בכוחותיו האחרונים. הדלת נפתחה בידי אדם מסביר פנים, אשר בלי לשאול שאלות מיותרות הניח ארוחה חמה והציע מיטה עבור האורח. בבוקר, המלך לחץ את ידו של המארח, גילה לו את זהותו האמיתית והכריז כי לעולם לא ישכח את החסד שלו.

חלפו שנים ואותו מארח, איש היערות, חטא כלפי השלטונות. הוא הובא לפני המלך ודינו נחתם למוות. רגע לפני שהובל אל הגרדום, פנה האיש אל המלך בבקשה אחרונה: 'ברצוני כי המלך ילבש את הבגדים שלבש באותו לילה גורלי כשנכנס לביתי'. זו הייתה בקשה אחרונה של נידון למוות והמלך נעתר לה. המלך לבש את הבגדים הישנים, וברגע אחד, צף ועלה במוחו אותו לילה נורא, כמו גם החסד המופלא שעשה איתו האיש. המלך הוריד ממנו את השלשלאות וביטל את גזר הדין...

זה כמובן פירוש נכון, אך גם הוא אינו מבטא את המהות העיקרית של ראש השנה, כפי שהוא ה"ראש" והמרכז של השנה הבאה. הבה נעבור אל הטעם הראשון המובא ברשימתו של הרס"ג, מה שהופך אותו כמובן לעיקר עניין היום, וזאת בשילוב העומק המופלא המוענק לו במאמרי חסידות.

ג. זה היה בימים האחרונים לחייו של דוד המלך. הוא שכב בארמונו על ערש דווי ונטה למוות. מחוץ לארמון היה מי שלא בזז זמן ותכנן הפיכה שלטונית. אדניה בן חגית, הבן הגדול של דוד מאלו שהיו בחיים באותה עת, המוכשר ויפה התואר, החליט לנצל את התפר ולהמליך את עצמו ליורשו של דוד. כמו כל 'פוטש' טוב, הוא גייס לצידו את שר הצבא, יואב בן צרויה והכריז על טקס הכתרה ראווה.

בת שבע, אם שלמה, הבינה כי חייה וחיי בנה בסכנה. אדניה ימחר לרצוח את שניהם, כדי שלא יעמדו בדרכו. היא פרצה לחדרו של דוד ותבעה לקיים את צוואתו, כי שלמה ימלוך אחריו. בכוחותיו האחרונים, קרא דוד לננת הנביא ולצדוק הכהן וציווה אותו לקחת את שלמה אל מעיין הגיחון, למשוח אותו בשמן המשחה – **ולתקוע בשופר**. הם ביצעו את המשימה, תקעו בשופר – ובאותו הרגע הכריז העם: "יחי המלך שלמה"².

4. שמואל א א, לט: וייקח צדוק הכהן את קרן השמן מן האהל וימשח את שלמה ויתקוע בשופר - ויאמרו כל העם: יחי המלך שלמה.

מאורע דומה, אירע כמה שנים לפני כן: אבשלום בן דוד, תכנן מרד כנגד שלטון דוד. הוא התיישב בחברון וניהל משם מסע של הפיכה שלטונית. הוא שלח את אנשיו לכל שבטי ישראל והדריך אותם באותה הדרך (שמואל ב טו, י'): **"כשמעכם את קול השופר ואמרתם מלך אבשלום בחברון"**. אם כן, המרוץ אחר קולו של השופר, מסמל משמעות כבירה: **הכתרת מלך והתכנסות תחת שלטונו**.

מובא בספרי קבלה, רעיון עמוק: בכל תחילת שנה, מתרחש תהליך דרמטי ברקיעים העליונים. העובדה שאנו הופכים דף מתשע"ו לתשע"ז, היא לא רק סימן סידורי סתמי, אלא הוויה חדשה ומציאות חדשה. בערב ראש השנה, מתרחש למעלה מעין תהליך של "חשבון נפש" על הבריאה כולה. האם יש צורך בה? האם היא ממלאת את תפקידה? האם יש טעם בהמשך קיום העולמות?

הדבר דומה למבואר במדרשים אודות מה שהתרחש ברקיעים העליונים, לפני בריאת האדם. התורה אומרת: **"נעשה אדם"**, לשון רבים, והמדרש מספר כי ה' התייעץ כביכול עם המלאכים, האם יש טעם בבריאת האדם? האם אילן זה יהיה מסוגל להצמיח פירות מתוקים? "ונעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, מהם אומרים יברא ומהם אומרים לא יברא".

וכך קורה בכל ערב ראש השנה: יום הדין הוא לא רק דיון על יותר זכויות או יותר חובות, אלא דיון בעצם בריאתו של האדם: האם הוא משרת את מטרותיו? האם מוצדק להמשיך ולקיים את העולם?

וכאן נדרש מאיתנו **להעניק משמעות לבריאה**. לתת טעם לכל הקיום של העולם. בבוקר ראש השנה אנו נוטלים את השופר – ובכך **ממליכים אותו למלך עלינו**. אנו מכריזים כי אנו מקבלים על עצמנו את מלכות ה', ובכך מעניקים משמעות לבריאה מחודשת ולתחילתה של שנה חדשה.

² גם כמה שנים קודם, כאשר אבשלום מתכנן את ההפיכה כנגד דוד, הוא מכריז (שמואל ב טו, י') כי כאשר תשמעו את קול השופר, דעו כי מלך אבשלום. גם כאשר אליזע הנביא מכתיר את יהוא למלך ישראל, הוא עושה זאת באמצעות תקיעת שופר (מלכים ב ט, יג).

רס"ג הטעם הראשון: מפני שהיום התחלת הבריאה, שבו ברא ה' את העולם ונעשה מלך על עולמו. וכך עושים המלכים, שתוקעים לפנייהם בחצוצרות להודיע ולהשמיע בכל מקום תחת מלכותו, וכן **אנו ממליכים עלינו את הבורא יתברך ביום זה.**

הרבי מלובאוויטש, מאמר ד"ה יבחר לנו את נחלתנו תשכ"ג: המשכת מלכות ה' בכל ראש השנה, היא רק על שנה אחת ובערב ראש השנה עם חשיכה, היא חוזרת ועולה ונכללת במקורה ... והחיות דהעולם בראש השנה הוא מחיצוניות המלכות, בדוגמת אדם שעושה מלאכה כשהוא עייף ורפה ידיים ואין לו תענוג בזה. וזהו "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם", שיהיה לו רצון ותענוג במלוכה.

כעת אפשר לשים לב, אל המוטיב המרכזי שחוזר על עצמו בכל התפילות והברכות של ראש השנה. שוב ושוב מדברים על "המלך הקדוש", ומבקשים: "מלך על העולם כולו בכבודך והופע והנשא על כל הארץ ביקרך וידע כל פעול כי אתה פעלתו". השנה היהודית מתחילה בבריאה מחודשת של העולמות, בקשר חדש של הבורא אל נבראיו, ובאשרור מעמיק של ההתחייבויות שלנו כלפיו.

מבחינה מעשית, קבלת מלכות ה', היא לא רק קבלה פרטית של מצווה פרטית, אלא העמדת יסוד שעליו עומד הכול. יהודי עומד ביום הראשון של השנה ומכריז "מי אני". מה השאיפה העליונה שלי בחיים? יתכן כי במהלך השנה הוא יחטא וייכשל בכישלונות שונים, הוא ייפול בדבר זה או אחר, אך זה לא פוגע בהכרזה "מי אני". תקיעת השופר היא נעיצת שלט והכרזת כיוון על היעד של החיים³.

נחמד את הדברים בעזרת סיפור חסידי היסטורי: לפני כמאתיים שנה (1812), התחוללה באירופה אחת המלחמות הגדולות שידעה היבשת. נפוליון השאפתן לא ידע מנוח ושאף להשתלט על אירופה כולה. הוא יצא לקרב ענק כנגד האימפריה הרוסית, ולרגע היה נדמה כי ידו על העליונה. באותם ימים התעורר ויכוח בין מאורי החסידות, תלמידי המגיד ממעזריטש, מי עדיף לנצח בקרב?

מצד אחד, צרפת הייתה מדינת החיים הטובים ואם נפוליון היה מנצח, היה מביא את רוח החופש והחילון אל רוסיה. זה היה עלול לפגוע בחיים הרוחניים, אך היה מעניק רווחה גשמית ואפשרויות כלכליות חדשות. מצד שני, רוסיה לא הייתה מודרנית ומתירנית, ואם הצאר ישמור על מלכותו, הלחץ הגשמי ימשך, אך גם העומק הרוחני והאינטלקטואלי. וכאן עלה הספק, איזו אפשרות טובה יותר.

אדמו"ר הזקן טען כי הדבר החשוב ביותר הוא לשמור על הסביבה הרוחנית הטובה, ולכן מוטב שהצאר ישמור על שלטונו. ואילו חשובי חבריו, כמו המגיד מקוז'ניץ ועוד, סברו כי הדבר החשוב ביותר הוא להעניק ליהודים מרחב והקלה גשמית. ולכן מוטב שנפוליון ישתלט על רוסיה. הם החליטו ביניהם על 'התערבות רוחנית': מי מביניהם שיתקע ראשון בשופר בבוקרו הראשון של ראש השנה, הוא יהיה זה שיכתיר את ה"מועדף" שלו למלך.

בבוקר ראש השנה, המגיד מקוז'ניץ לא מיהר. הוא תיאר לעצמו כי עד "שהחבדניקים יתחילו להתפלל" ויגיעו לתקיעת שופר, ישנן שעות ארוכות. הוא הלך למקווה, למד חסידות בהעמקה והתכונן לתקיעת שופר. במקביל, אדמו"ר הזקן החל את עבודת היום שלו ואמר כי "תקיעת שופר אינה חייבת לבוא בתוך התפילה. אפשר גם לתקוע לפני התפילה". הוא לקח את השופר ותקע מיד בבוקר. אחר כך, כשנטל הרב מקוז'ניץ את השופר לתקוע, הרגיש ואמר: "אה, הליטאי הקדים אותי"...

ניתן לומר בדרך אפשר, כי לא מדובר רק בסיפור היסטורי, אלא במהותה של תקיעת השופר: אנו נעים כל העת בין גשמיות לרוחניות. רגע אחד אנו גשמיים ורגע רוחניים. פעם אנו בחופשת אוגוסט ורגע אחר כך ברצינות של ספטמבר... וכל העת אנו תוהים: מה בעדיפות ראשונה ומה בעדיפות שנייה? מה האמצעי ומה המטרה? על מה נוותר ברגע של קושי ועל מה לא נוותר לעולם?

³ ראו גם לקו"ש לד/183, בביאור המשל של הבעש"ט על בן המלך ששכח את השפה ורק היה מסוגל לזעוק "אבא", כי פירוש ההכרזה "אבא" הוא הזעקה לקבל את מלכות ה'.

זה בדיוק המהות של "הכתרת המלך": זאת קביעה עצמית כי אני יהודי של הקב"ה. מטרת העל בחיי, היא להיות חלק ממלכות ה' בעולם. וכל מעשה או דיבור בחיים, הם רק בונסים ותוספות סביב השאיפה הרוחנית.

כעת נשוב אל נקודת ההתחלה של השיעור: אפשר להבין היטב, מדוע מדגישים הפוסקים כי תקיעת שופר, צריכה "הכנת הלב" ו"הכנה רבה". אחרי הכול, מדובר ביסוד שעליו עומד הכול. זאת לא עוד מצווה, אלא אבן המשתית של השנה כולה. (הדבר דומה לאמירה של בני ישראל לפני מתן תורה: "נעשה ונשמע").

ליקוטי שיחות לט/46: בספרי קבלה מובא לומר "לשם יחוד" לפני קיום כמה מצוות, אולם רבנו הזקן לא הביא כן בסידורו, משום שאין זה שווה לכל נפש לכוון הכוונות הנ"ל. אבל לאידך קבע לאומרו בכל בוקר, קודם 'ברוך שאמר' בתפילת שחרית. ויש לומר כי עכ"פ **בתחילת היום**, יש לכוון כוונה זו והיא פעולה נמשכת לכל המצוות הנעשות במשך יום זה.

ויש לומר כן, גם לגבי הכנת הלב לפני תקיעת שופר: מצווה זו היא מצווה כללית הנוגעת לעבודת האדם במשך השנה כולה, דראש השנה נקרא 'ראש' המנהיג את השנה כולה, ולכן צריכה להיות בה הכנה אצל כל ישראל, המשפיעה על כל השנה.

מה כל זה אומר בתכל'ס?

במכתב כללי מימי הסליחות תשכ"ג, הרבי מעיר בצער על כך, שאחרי כל ההכנות וההתרגשות, ימי תשרי חולפים בלי להשאיר רושם אמיתי על השנה. הסיבה לכך היא, שעוסקים ברעיונות גדולים ובמהפכות גדולות ופחות בהחלטות מעשיות פשוטות שיכולות להשאיר רושם מתמשך.

התפיסה היהודית היא, כי מהפכות גדולות עושים בצעדים קטנים. כל מהלך גדול, אמור להוביל לשינוי אחד בשטח. מבחינה מעשית: ראשית, אצל חסידים נזכרו בזהירות גדולה, למעט בשינה בראש השנה, למעט אפילו בלימוד תורה, ולנצל כל רגע בארבעים ושמונה השעות הללו לאמירת תהילים פשוטה, המבטאת קבלת עול מלכות.

שנית, חסידים נוהגים לקבל איזה "הידור" ותוספת רוחנית בראש השנה, וכך פורטים את ההתעוררות של ימי תשרי לכסף קטן, זמין ונוח לתפעול.

נסיים בסיפור נפלא (שמעתי מפי הרב שבתי סלבטיצקי): הרבי מליובאוויטש היה 'בעל התוקע' בבית הכנסת שלו, בניין 770 המפורסם בברוקלין. מעמד התקיעות היה חוויה רוחנית מלאת הוד שחיברה בין שמים וארץ. החסידים נהגו לראות באופן בו יצאו התקיעות מהרבי, עדות על הקורה בשמים ועל העתיד הצפוי בשנה הקרובה.

בראש השנה תשל"א, תקיעות השופר עברו בצורה חלקה, אבל התקיעה האחרונה נעצרה ופשוט לא יצאה. הרבי החליף בין השופרות, פרש את טליתו הקדושה על הערימה של המכתבים שקיבל מהחסידים בערב ראש השנה והתאמץ לתקוע, ושוב החליף בין השופרות והתקיעה לא יצאה. אחרי עשרים דקות של מאמץ, הרבי הביט לכיוון מסוים בבית הכנסת, לקח שוב את השופר – והפעם התקיעה יצאה היטב.

במוצאי ראש השנה היה הרבי מחלק יין מכוסו לאלפי הנוכחים שעברו שם, מעמד "כוס של ברכה". אדם מסוים עבר ולחש משהו באוזנו הקדושה של הרבי. הרבי לחש לו משהו בחזרה. שוב הוא פנה לרבי ושוב הרבי השיב לו. זה היה דו שיח מאוד חריג וכשירד, הבחורים התנפלו עליו וביקשו להבין מה אירע. הוא סיפר שלא זכה עד היום לילדים. כאשר עבר לקבל יין, ביקש ברכה לילדים והרבי ענה לו: **"ישמור הבטחתו"**. הוא לא הבין על איזו הבטחה מדובר ולכן שאל שוב. הרבי ענה לו: **"ישמור הבטחתו בעת התקיעות"**. הוא נזכר שבאותם רגעים גורליים בבוקרו של ראש השנה כאשר הרבי התאמץ לתקוע

את התקיעה האחרונה, הוא חש שזו עת רצון וקיבל על עצמו כי אם יזכה השנה לפרי בטן, יביא אותו בשנה הבאה לשמוע את התקיעות מהרבי. בדיוק כשחשב את המחשבה הזו, הרבי הרים את הראש והביט לכיוון שלו ... כעת הזכיר לו הרבי את ההחלטה הטובה שלו ...

שנזכור את כל ההחלטות הטובות שקיבלנו בראש השנה ונזכה לשנה טובה ומבורכת, כי אצל יהודים, גשמיות ורוחניות יחדיו יהלכו, ובעיקר, כל ההחלטות הללו, יובילו להכתרת המלך האמיתי, באופן גלוי לעיני כל העמים בגאולה האמיתית במהרה בימינו.

**כתיבת השיעור והפצתו באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי רבנו ברחבי תבל**

**ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי
להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולרפואה שלמה של מרת
שיינא בעשא בתיה בת ציפורה פייגה**